

НАУКОВІ ДОПОВІДІ НА ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ

Недоліки Закону України «Про Збройні сили України»

Сокурєнко В. В. - прорєктор Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, докторант кафедри адміністративного права і процесу НАВС

Закон України «Про Збройні Сили України» [1] визначає, що Збройні Сили України це військове формування, на яке відповідно до Конституції України покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності. Вони забезпечують стримування збройної агресії проти України та відсіч їй, охорону повітряного простору держави та підводного простору у межах територіального моря України у випадках, визначених законом, беруть участь у заходах, спрямованих на боротьбу з тероризмом.

Міністерство оборони України є центральним органом виконавчої влади і військового управління, у підпорядкуванні якого перебувають Збройні Сили України. Вони мають таку загальну структуру: 1. Генеральний штаб Збройних Сил України як головний орган військового управління; 2. види Збройних Сил України Сухопутні війська, Повітряні Сили, Військово-Морські Сили; 3. з'єднання, військові частини, військові навчальні заклади, установи та організації, що не належать до видів Збройних Сил України. Організаційно Збройні Сили України складаються з органів військового управління, з'єднань, військових частин, військових навчальних закладів, установ та організацій.

Керівництво Збройними Силами України в межах, передбачених Конституцією України, здійснює Президент України як Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України. В особливий період керівництво Збройними Силами України та іншими військовими формуваннями Президент України може здійснювати через Ставку Верховного Головнокомандувача, робочим органом якої є Генеральний штаб Збройних Сил України.

Законом визначені права та обов'язки органів військового управління Збройних Сил України, з'єднань, військових частин і підрозділів, у тому числі чергових сил Збройних Сил України.

Водночас, слід звернути увагу на деякі колізії даного акту. Так, по-перше, відповідно до ст. 18 Закону України «Про оборону» визначено основні засади здійснення територіальної оборони, зокрема передбачена безпосередня участь Збройних Сил України в її організації та здійсненні: «Територіальну оборону на всій території України організовує Генеральний штаб Збройних Сил України ..; безпосереднє керівництво територіальною обороною держави здійснює начальник Генерального штабу Головнокомандувач Збройних Сил України ..; до виконання завдань територіальної оборони в межах їх повноважень залучаються Збройні Сили України...». Разом з тим, положення Закону України «Про Збройні Сили України» не визначають можливості участі Збройних Сил України у вищезазначених заходах.

Саме тому, пропонуємо доповнити ч. 2 ст. 1 після слів «спрямованих на боротьбу з тероризмом» та ч. 3 ст. 1 після слів «ліквідації надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру» словами «а також беруть участь в організації та здійсненні територіальної оборони на всій території України» відповідно.

По-друге, вбачається недоречним законодавче формулювання п.10 ч.1 ст. 1-1 Закону: «забезпечення захисту від терористичних посягань ... зброї масового ураження, ракетної та стрілецької зброї, боєприпасів, вибухових та отруйних речовин, що перебувають у військових частинах або зберігаються у визначених місцях». Адже, Україна, на сьогоднішній день, не має зброї масового ураження, то таке формулювання не лише не відповідає дійсності, але й негативно впливає на міжнародний імідж держави. При цьому, слід акцентувати увагу, що дані положення зводять все озброєння і військова техніка

Збройних Сил України до ракетної і стрілецької зброї, але інші категорії озброєння теж становлять небезпеку у випадку їх захоплення і потребують захисту.

Враховуючи зазначене, пропонуємо з п. 10 ч.1 ст. 1-1 Закону вилучити слова «зброї масового ураження» та замінити словосполучення «ракетної і стрілецької зброї» на «озброєння і військової техніки».

По-третє, ч. 3 ст. 3 Закону визначено, що організаційно Збройні Сили України складаються з органів військового управління, з'єднань, військових частин, військових навчальних закладів, установ та організацій. Проте якщо проаналізувати законодавчі акти, якими урегульовано відносини в сфері оборони, то стає зрозумілим, що Збройні Сили України мають видові адміністративні складові – об'єднання (три армійські корпуси сухопутних військ) та міжвидові функціональні складові – угруповання (наприклад, Об'єднані сили швидкого реагування та Основні сили оборони). Тобто організаційний склад Збройних Сил України в положеннях даної статті звужено та відповідає дійсності. Саме тому, пропонуємо розширити за рахунок включення до організаційних складових Збройних Сил України угруповань і об'єднань та викласти ч.3 ст. 3 в такій редакції:

«Організаційно Збройні Сили України складаються з органів військового управління, угруповань, об'єднань, з'єднань, військових частин, військових навчальних закладів, установ та організацій».

Список використаної літератури:

1. Про Збройні Сили України : Закон України від 6 грудня 1991 року № 1934-XII // Відомості Верховної Ради України, 1992. № 9. Ст.108.